

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/714
komudagur 9.1.2003

ÁFENGIS- OG
VÍMUVERNARÁÐ

Allsherjarnefnd Alþingis
Þórshamri v/Templarasund
150 Reykjavík

Reykjavík, 6. janúar 2003

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um eflingu félagslegs forvarnastarfs, þskj. 40 – 40. mál 128. löggjafarþing 2002 - 2003.

Áfengis- og vímuvarnaráð þakkar allsherjarnefnd fyrir að fá ofangreinda þingsályktunartillögu til umsagnar.

Áfengis- og vímuvarnaráð styður þá tillögu að hækka hlutfall áfengisgjalds sem rennur í Forvarnasjóð.

Mikilvægi virks, heilbrigðs félags- og íþróttastarfs í aðgerðum til að berjast gegn notkun ávana- og fíkniefna, þroska félagsvitund og bæta andlegt og líkamlegt heilbrigði ungs fólks verður seint ofmetið. Áfengis- og vímuvarnaráð fagnar öllum tillögum sem snúa að því að efla félagslegt forvarnarstarf og getur tekið undir æði margt sem kemur fram í greinargerð með þingsályktunartillögunni sem hér um ræðir. Ráðið tekur í fyrsta lagi undir að ástæða er „til að beina fjárstuðningi til verkefna í fámennum og fjárhagslega veikburða sveitarfélögum“. Í öðru lagi er sannarlega unnið mikilvægt starf við þær 70 félagsmiðstöðvar sem starfræktar eru víðs vegar um landið fyrir tiltölulega lítið fé og í þriðja lagi kallar hækkun á sjálfræðisaldri íslenskra unglinga á endurskoðun á málefnum þessa aldurshóps.

Áfengis- og vímuvarnaráð annast vörslu Forvarnasjóðs og í honum hafa undanfarin ár verið 70 – 80 milljónir kr. Ástæða er til að benda á að þessar upphæðir sem varið er til forvarna af opinberu fé eru mun lægri en þær sem varið er til meðferðar við áfengis- og vímuefnafíkn. Hluti af því fé fer til rekstrar ráðsins en megnið fer til fjölbreyttra verkefna á sviði áfengis- og vímuvarna samkvæmt lögum um gjald á áfengi nr. 96/1995 og lögum um áfengis- og vímuvarnaráð nr. 76/1998. Styrkjum úr sjóðnum er gjarnan varið til verkefna og starfs í sveitarfélögum á vegum félagsmiðstöðva, ungmenna- og íþróttahreyfingarinnar, nemendafélaga, skáta, tómstundafélaga og trúfélaga. Stefnt hefur verið að því að efla frumkvæði til forvarnastarfs í hverju byggðarlagi því misjafnt er hvað hentar á hverjum stað og hvaða þekking, úrræði og fjárráð eru fyrir hendi. Hjá áfengis- og vímuvarnaráði hefur verið rætt um að æskilegt væri ef sveitarfélög, sem ekki hafa bolmagn til að standa að öflugu félags- og tómstundastarfi fyrir börn og unglinga í byggðarlaginu, hefðu aðgang að ákveðnu

fjármagni til að efla slíkt starf sem víðast. Viðbót við Forvarnasjóð eins og lögð er til í þingsályktunartillögunni gæti gert þetta mögulegt á fleiri en einn hátt.

Nýlega gerðu áfengis- og vímuvarnaráð og Samband íslenskra sveitarfélaga með sér samning um að efla áfengis- og vímuvarnir í sveitarfélögum landsins. Verkefnið snýst um að veita sveitarfélögum um allt land stuðning með ráðgjöf og upplýsingamiðlun um skipulag og framkvæmd forvarnastarfs gagnvart ungu fólki, m.a. á grundvelli þeirrar reynslu sem fékkst af framkvæmd áætlunarinnar *Ísland án eiturlyfja* og af grasrótastarfi í sveitarfélögum undanfarin ár. Verkefnisstjórn er skipuð tveimur fulltrúum tilnefndum af Sambandi íslenskra sveitarfélaga og tveimur til vara og einum fulltrúa tilnefndum af áfengis- og vímuvarnaráði og einum til vara. Fulltrúi áfengis- og vímuvarnaráðs er jafnframt formaður. Til verkefnisins verður varið 4,5 milljónum kr. af Forvarnasjóði og 1 milljón kr. frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga næstu 3 árin. Ljóst er að það fé er hvergi nærri nóg og standa vonir til að efla megi verkefnið með framlögum annars staðar frá.

Loks er rétt að benda á að starfshópur Sambands íslenskra sveitarfélaga um fíkniefnafræðslu og forvarnir skilaði af sér skýrslu og tillögum um fíkniefnafræðslu og forvarnir í grunn- og framhaldsskólum í maí á síðast liðnu ári. Sú skýrsla ásamt upplýsingum úr endurteknum á könnunum á lífsstíl ungs fólks í efstu bekkjum grunnskóla og mati á verkefnum eins og áætluninni *Ísland án eiturlyfja* og sveitarfélagaverkefni SÁÁ og heilbrigðisráðuneytisins munu vafalítið verða ómetanleg tæki til að vinna stefnumótun í framtíðarforvörnum út frá. Upplýsingar úr þessum rannsóknum er hægt að greina fyrir einstök sveitarfélög en þar sem slík vinnsla er kostnaðarsöm hafa mörg sveitarfélög ekki treyst sér til að kaupa hana.

Virðingarfyllst,

Þorgerður Ragnarsdóttir

Áfengis- og vímuvarnaráð,
Þorgerður Ragnarsdóttir, framkvæmdastjóri